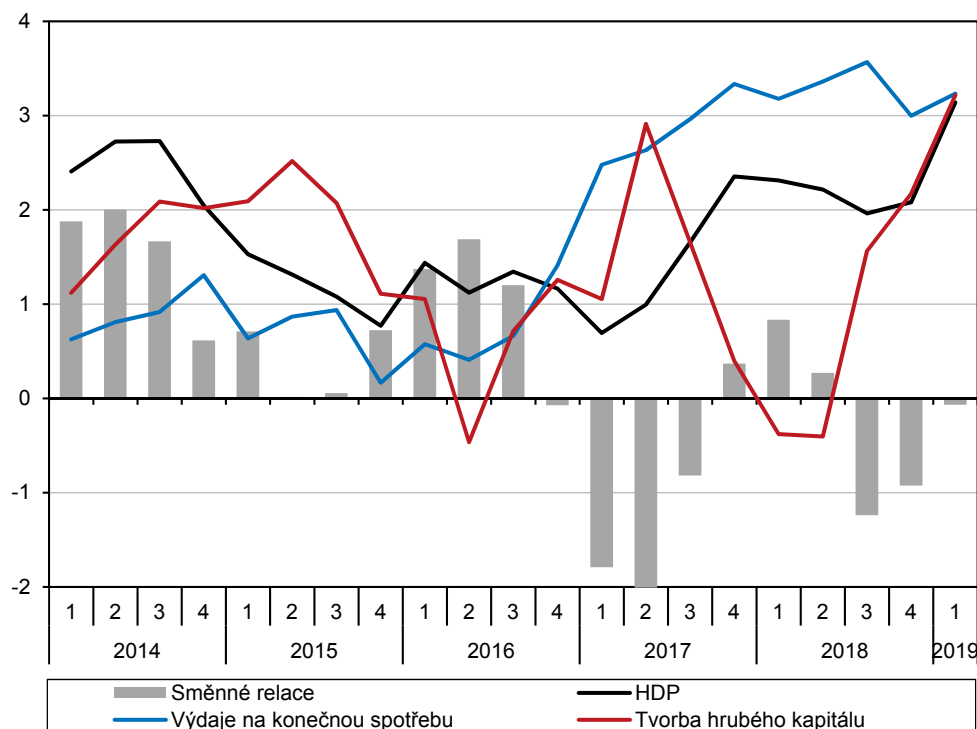

5. Ceny

Celková cenová hladina vzrostla.

Celkový meziroční nárůst cenové hladiny měřený deflátozem HDP v 1. čtvrtletí 2019 dosáhl 3,1 %. To je nejvíce od 3. čtvrtletí 2007. Růst cenové hladiny táhlo spotřební zboží (3,2 %), stejně jako kapitálové statky (3,2 %). Ceny statků spotřebovávaných domácnostmi se meziročně zvýšily o 2,7 %, v případě vládní spotřeby byla dynamika výraznější (4,3 %). Výrazné zrychlení celkové dynamiky tentokrát netlumily směnné relace, které dosáhly 99,9 %.

Graf č. 10 Deflátozy (očistěno o sezónní a kalendářní vlivy, meziročně v %)

Zdroj: ČSÚ, národní účty

Meziroční růst cen spotřebitelů na počátku roku zrychlil.

Meziroční dynamika spotřebitelských cen od počátku roku 2019 zrychlovala a celkově se v 1. čtvrtletí index meziročně zvýšil o 2,7 %. Jde o výrazný posun v porovnání s dynamikou loňského roku (2,1 %). Přírůstek v letošním 1. čtvrtletí převýšil všechny kvartály loňského roku a je nejvyšší od 4. čtvrtletí 2012. Zrychlení meziročního růstu bylo způsobeno zejména další akcelerací vývoje cen bydlení, vody, energií a paliv. Ty nakonec k celkovému růstu spotřebitelských cen přispěly více než polovinou. Do vývoje významněji promluvil i růst cen alkoholických nápojů a tabáku, potravin a nealkoholických nápojů, ubytování a stravování a ostatního zboží a služeb. Ceny zboží se v 1. čtvrtletí meziročně zvýšily o 2,0 % a ceny služeb o 3,8 %.

Stále zrychlovala dynamika cen bydlení a energií.

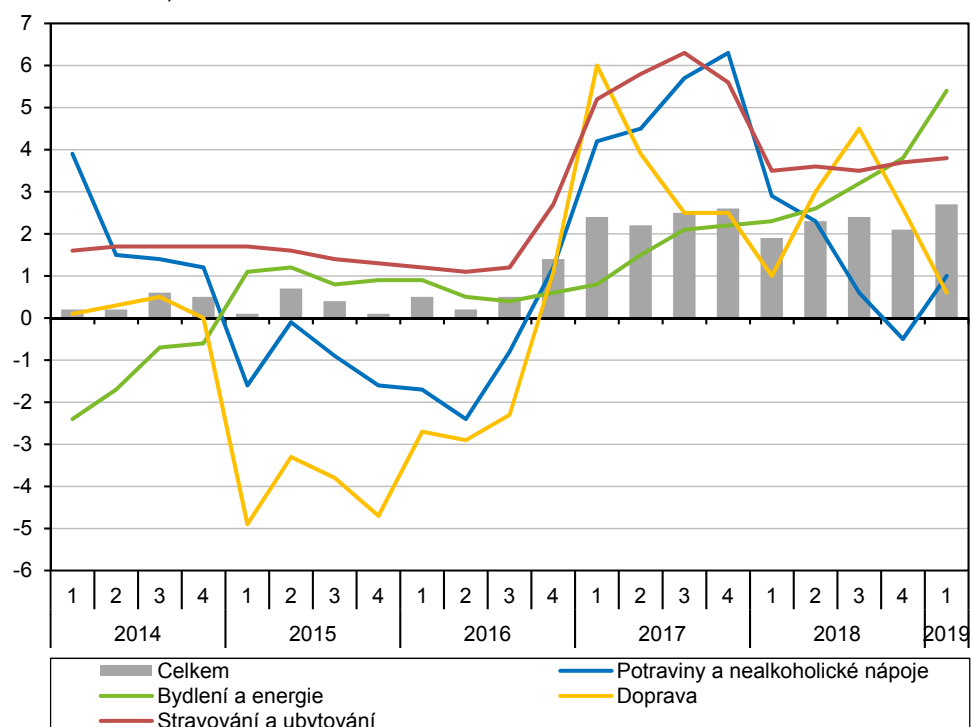
Ceny bydlení, vody, energií a paliv se v 1. čtvrtletí meziročně zvýšily o 5,4 %. To je nejvíce od 2. čtvrtletí 2012. Podobně nárůst ovlivnily samotné náklady na bydlení (imputované nájemné vzrostlo o 5,8 %, nájemné z bytu o 3,7 %) i energie (meziroční přírůstek cen elektrické a tepelné energie, plynu a ostatních paliv 6,2 %). V cenách energií měla hlavní vliv především elektřina, u které meziroční růst cen zrychloval. I na skupinách, které mají ve spotřebním koši nižší váhu, se projevily cenové tlaky. Ostatní služby související s bydlením tak v 1. čtvrtletí meziročně zdražily o 2,1 % (zrychlení o více než 1 p. b.) a běžná údržba a drobné opravy bytu o 4,9 %.

Ostatní oddíly spotřebitelského koše přispěly slaběji.

Všechny ostatní oddíly spotřebního koše s výjimkou odívání a obuvi a také pošt a telekomunikací zaznamenaly v 1. čtvrtletí meziroční růst. Ke zvýšení spotřebitelských

cen z nich nejvýrazněji přispěly alkoholické nápoje a tabák, jejichž ceny narostly o 3,3 %. Zdražení pod vlivem rostoucích nákladů na pracovní sílu se nevyhnulo ani oddílu ostatní zboží a služby (4,3 %, nejvýrazněji se zvýšily ceny výrobků a služeb pro osobní péči a také ceny pojištění a finančních služeb). Ceny potravin a nealkoholických nápojů po mírném meziročním propadu v předchozím čtvrtletí opět vzrostly (1,0 %). Nejvýrazněji k tomu přispěly ceny zeleniny (nárůst o 20,0 %) a pak pekárenské výrobky a obiloviny (2,0 %). Naopak o 9,9 % poklesly ceny ovoce. I v 1. čtvrtletí 2019 pokračoval poměrně silný meziroční růst cen stravování a ubytování (3,8 %). Výrazně oslabila meziroční dynamika cen dopravy. Projevilo se zpomalení růstu cen provozu osobních dopravních prostředků na 2,4 % (v předchozím kvartálu to bylo ještě 7,6 %), silně se projevil i propad cen dopravních služeb o 7,8 % (projev slev na dopravu pro studenty a seniory).

Graf č. 11 Ceny ve vybraných oddílech indexu spotřebitelských cen (meziročně v %)

Zdroj: ČSÚ

Spotřebitelské ceny v EU se v 1. čtvrtletí zvýšily o 1,6 %.

V 1. čtvrtletí 2019 index spotřebitelských cen v EU28 meziročně vzrostl o 1,6 %. Tempo tak v porovnání s předchozím čtvrtletím (2,0 %) zvolnilo. Změnu dynamiky lze spojit se zpomalením meziročního růstu cen bydlení a energií a také dopravy. Pozorované zpomalení mezi 4. čtvrtletím 2018 a letošním 1. kvartálem se týkalo i většiny jednotlivých členů EU. Ceny však meziročně vzrostly ve všech zemích. Nejsilněji se v 1. čtvrtletí meziročně zvýšily ceny spotřebitelů v Rumunsku (3,8 %), Maďarsku (3,2 %) a Lotyšsku (2,8 %). Nejnižší tempo růstu (shodně 0,8 %) měly ceny v Portugalsku, Řecku a Chorvatsku.

Ceny nemovitostí rostly pomaleji než v loňském roce.

Meziroční růst nabídkových cen bytů v Česku v 1. čtvrtletí 2019 zpomalil na 7,4 %. Přitom v mimopražských oblastech dosáhl 6,2 % a v Praze 8,3 %. Ochlazení trhu nemovitostí, které se projevuje například na počtu a objemu nových hypotečních úvěrů, je tak silnější mimo hlavní město. V případě realizovaných cen starších bytů je situace jiná. Celkem se realizované ceny meziročně zvýšily o 10,8 %. V Praze ale rostly pomaleji (8,7 %). Mezičtvrtletní tempo růstu realizovaných cen kleslo na 1,1 %. Pokud jde ale o nové byty v Praze, u těch meziroční nárůst cen dosáhl opět dvouciferného

tempa (14,4 %). Mezičtvrtletně však tyto ceny vzrostly o 1,0 %, o trochu více než v předchozím kvartálu.

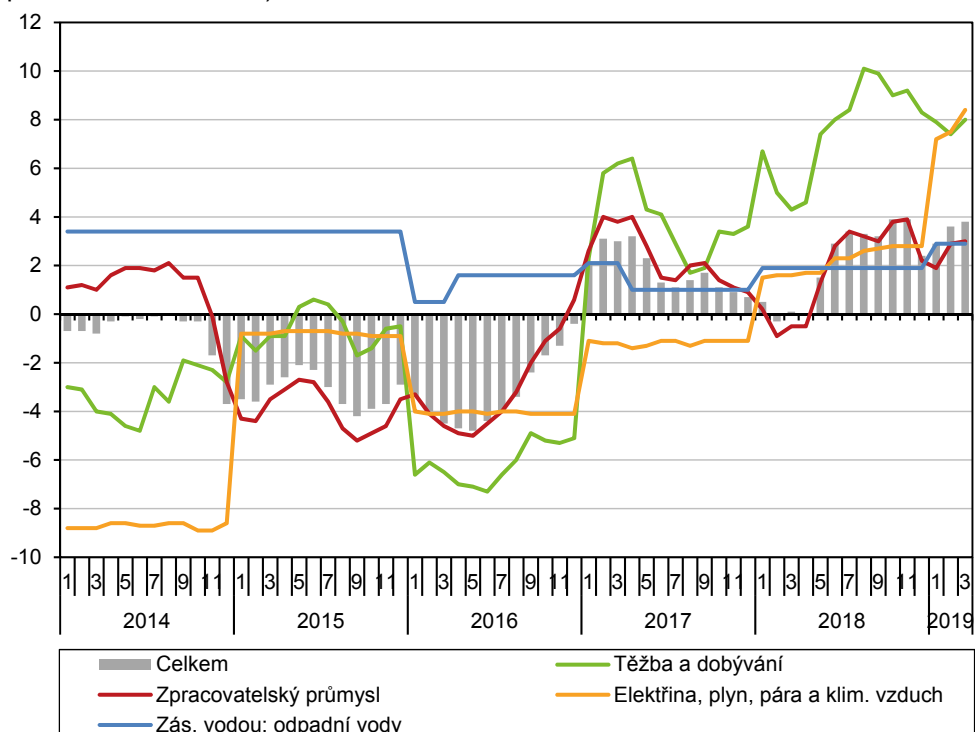
Ceny průmyslových výrobců nebyly tak silně ovlivněny cenami ropy jako v minulém roce.

Ceny průmyslových výrobců v 1. čtvrtletí 2019 meziročně vzrostly o 3,5 %. Nejsilněji ke zvýšení přispěly výrobky a služby zpracovatelského průmyslu (meziroční růst 2,6 %). Ceny rostly napříč celým zpracovatelským průmyslem. Například ceny potravinářských výrobků, nápojů a tabáku se zvýšily o 2,6 %, ceny pryžových a plastových výrobků o 3,7 % a ceny obecných kovů a kovodělných výrobků o 2,9 %. V porovnání s minulým rokem se snížila role koksu a rafinovaných ropných výrobků, přesto k růstu cen podstatně přispěly. Významný byl také nárůst cen dopravních prostředků o 1,2 % a nábytku o 3,9 %. Druhý nejvýznamnější příspěvek k meziroční dynamice cen průmyslových výrobců měly ceny elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu o 7,7 %. Pozorované zrychlení dynamiky přesáhlo 5 p. b. a meziroční tempo v 1. čtvrtletí bylo nejvyšší od 4. kvartálu 2009. Ceny těžby a dobývání se rovněž zvýšily o 7,7 %. Růst cen zásobování vodou a služeb souvisejících s odpadními vodami zrychlil a dosáhl 2,9 %.

Ceny výrobců v EU v 1. čtvrtletí rostly mírněji než v předchozím kvartálu.

Ceny průmyslových výrobců v EU28 se v 1. čtvrtletí 2019 meziročně zvýšily o 3,1 %. Dynamika v porovnání se závěrem loňského roku znatelně zpomalila. Podrobnější rozklad ukazuje, že propad tempa potkal unijní meziroční růst cen v těžbě a dobývání, méně se zvyšovaly ceny ve zpracovatelském průmyslu a také u elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu. Nejrychleji v 1. čtvrtletí meziročně rostly ceny průmyslových výrobců v Lotyšsku (6,2 %), Rumunsku (6,0 %) a Belgii (5,9 %). Naopak přírůstek nižší než 1 % měly ceny v Irsku (0,5 %) a na Maltě (0,8 %). Jen o 1,4 % vzrostly ceny průmyslových výrobců ve Slovinsku.

Graf č. 12 Ceny hlavních skupin průmyslových výrobců (meziroční změna, v %, podle klasifikace CPA)

Zdroj: ČSÚ

Napjatá situace na trhu práce byla výrazněji patrná na vývoji cen služeb.

Ceny tržních služeb se v 1. čtvrtletí 2019 zvýšily o 2,6 %, což je nejvíce od 4. čtvrtletí 2008. Nejvýrazněji k tomu přispěly služby v oblasti pojištění, zajištění a penzijního financování, kde meziroční přírůstek v 1. čtvrtletí zrychlil na 7,4 %. Zejména pod vlivem

zrychlení růstu cen nákladní železniční dopravy došlo ke zvýšení tempa růstu cen pozemní a potrubní dopravy na 2,2 %. Významný příspěvek měly i ceny služeb v oblasti programování a poradenství a souvisejících službách. Jejich růst zrychlil o více než 2 p. b. na 2,8 %. V 1. čtvrtletí se silně zvyšovaly ceny reklamních služeb a průzkumu trhu (5,4 %). Napjatá situace na trhu práce ovlivňovala většinu služeb, nejlépe je ale patrná na dalším zrychlení meziroční dynamiky cen služeb v oblasti zaměstnání (na 10,4 %, přitom srovnávací základna minulého roku byla poměrně vysoká).

Růst cen zemědělské výroby táhla rostlinná produkce ovlivněná nižší úrodou v minulém roce.

Ceny zemědělské výroby (včetně ryb) v 1. čtvrtletí roku meziročně stouply o 6,9 %. Oproti roku 2018 se dynamika cen zvýšila, a to zejména pod vlivem růstu cen rostlinné výroby, který poměrně prudce zrychlil na 14,8 %. Postupně se totiž začaly projevovat nižší výnosy minulého roku, které tlačily vzhůru ceny některých významných plodin, zejména obilovin (meziroční navýšení cen v 1. čtvrtletí o 18,4 %, z toho pšenice o 19,8 %, ječmen o 18,6 %). Ceny průmyslových plodin se zvýšily o 8,2 %, především pod vlivem olejnin (9,7 %, z toho cena semen máku se zvýšila o 86,8 %). Dále zdražily brambory (včetně sadby) o 47,9 %, z toho konzumní brambory o 82,7 %. Ceny živočišné výroby pokračovaly v meziročním poklesu, který však byl slabší než v předchozích čtvrtletích (-1,7 %). Mírný pokles přetrvával u cen hospodářských zvířat (-1,8 %). Snižovaly se ceny skotu (-3,3 %) i prasat (-2,7 %), mírně vzrostly ceny drůbeže (1,4 %). Živočišné výrobky také zlevnily (-1,5 %), především pod vlivem klesajících cen vajec (-18,0 %).

Meziroční dynamika cen zahraničního obchodu byla v 1. čtvrtletí kladná.

Ceny vývozu se v 1. čtvrtletí 2019 meziročně zvýšily o 3,0 %. Rostly ceny všech komoditních skupin klasifikace, což je však do velké míry dáno i srovnávací základnou. Mezičtvrtletně se ceny exportu snížily o 0,4 %. Výrazně meziročně rostly ceny exportovaných minerálních paliv a maziv (8,9 %), dále průmyslového spotřebního zboží (4,3 %) a polotovarů¹ (3,9 %). V případě minerálních paliv se však projevila nízká srovnávací základna 1. čtvrtletí 2018. Mezičtvrtletně ceny minerálních paliv klesly o 4,5 %. K meziročnímu růstu dále přispělo i mírné zvýšení cen strojů a dopravních prostředků (2,2 %), které má vzhledem k vysoké váze skupiny výraznější dopad. Ceny importu se v 1. čtvrtletí meziročně zvýšily o 2,8 %. I zde se projevila nízká srovnávací základna minulého roku. Mezičtvrtletně se ceny snížily o 1,1 %. Nejvýrazněji meziročně rostly ceny dovezených minerálních paliv (8,0 %) a ostatních surovin² (7,1 %). Ceny chemikálií se zvýšily o 3,6 %.

Směnné relace v 1. čtvrtletí 2019 byly kladné.

Meziroční směnné relace v 1. čtvrtletí byly kladné (100,2 %). Kladných směnných relací dosahoval obchod s polotovary (102,4 %), průmyslovým spotřebním zbožím (103,1 %), nápoji a tabákem (105,6 %), potravinami a živými zvířaty (104,1 %) a minerálními palivy a mazivy (100,8 %). Záporných směnných relací dosáhl obchod s ostatními surovinami (94,1 %), chemikáliemi a příbuznými výrobky (97,6 %) a stroji a dopravními prostředky (98,9 %).

¹ Názvem polotovary jsou označeny tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu (SITC 6).

² Názvem ostatní suroviny jsou označeny surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv (SITC 2).

